

Jelentős eredmények születtek a rizs barnulásos betegsége elleni küzdelemben

A Szegei Éghajlattani Intézet kopáncsi kísérletei

A hazai rizsvetések visszatérő betegsége a bruzone, másnéven a rizsbarnulásos betegség, mely fellépésének idején a legnagyobb terméskiesést okozza. Évek óta folynak tudományos kutatások a barnulásos betegség eredetének kikutatására. Korábbi megállapítások szerint a bruzone valószínűleg komplex folyamat eredménye.

Az időjárás és a rizstermelés

Vámos Rezső szegedi egyetemi adjunktusnak sajátos elmélete van a betegség kialakulásával kapcsolatban. Kutatásainak egyik eredménye az lett, hogy a Szarvasi Rizskutató Intézet kopáncsi telepén 1956-ban nagymértetű komplex-kutatások indultak meg. A kutatócsoportot Simon József kopáncsi tudományos kutató hozta létre, szegedi és budapesti kutatóintézetek munkatársainak bevonásával. Késztelen, hogy a rizsbarnulásos betegség fellépése összefüggésben van az időjárással. Nagy általánosságban azokban az években számítottak nagyobb arányú bruzone fellépésre, amikor augusztus középhőmérséklete alacsonyabb, csapadékmennyisége pedig magasabb az átlagnál.

A Szegei Éghajlattani Intézetben felmerült ennek az elgondoláshoz tarthatatlansága. A feltevés helyességét mikroklima vizsgálatok már eddig is igazolták.

A kísérletek módszereinek kidolgozását dr. Wagner Richard

professzor végezte el, s a tavalyi és idei tenyészidő alatt végrehajtott kísérletek gyakorlati vezetését is látta el. Mint munkatársunknak elmondotta, az elmúlt évben végrehajtott vizsgálatok azt igazolták, hogy a bruzone akkor lép fel, ha a rizs mikroklimája néhány napra merőben megváltozik. Az ársztóvíz és a talaj gyors és néhány napos lehűlése megteremti a bruzone fellépésének környezeti feltételeit.

Rendkívüli kísérletsorozatok

A professzor vezetésével az intézet 1957-ben nagyszabású kutatást és rendkívüli kísérletsorozatot állított be. Különböző rizsállományokon belül, a talaj 20 centiméteres rétegétől a növény fölött 150 centiméter magasságig, július és augusztus folyamán 15 percenként mérték a levegő, a víz és a talaj hőmérsékletét. Ezzel lehetővé vált, hogy megállapítsák a kedvező és kedvezőtlen időjárásban végbemenő mikroklimatikus folyamatokat.

A kísérletek kapcsán bugahnyás előtt az ársztóvizet jéggel, 15 fokkal lehűtötték több napon át. A vízűtés következtében a talaj hőmérséklete is alább szállt. Ezzel a kísérlettel azt a természetes helyzetet kívánták produkálni, ami egy frontbetörés alkalmával nagy lehűléskor keletkezik az ársztóvízben és a talajban. A kísérlet

késztésen eredményes volt, amennyiben a hűtött parcellákon a rizsállomány megbetegedett. Normális hőmérsékleti viszonyok között más parcellákon a rizs megbetegedését még fertőzés útján sem tudták elérni.

Segítség a növénynemesítőknek

A kutatásoknak különösen a növénynemesítők számára van nagy jelentősége. Az újonnan kitermelt rizsfajták betegséggel szembeni ellenállását lehet így kísérleti úton ellenőrizni. Sajnos, a Magyarországon termő legkiválóbb fajta a Daughan Sheli rendkívül érzékeny erre a betegségre, viszont ez a fajta a legalkalmasabb az exportra. A növénynemesítők kísérleti lehetőséget kapnak a kutatások anyagából arra, hogy ennek a fajtnak a betegséggel szembeni ellenállását fokozzák. A munka sikere jelentős abból a szempontból is, hogy a kutatás területét az eddigiekkel jobban körülhatárolta, másrészt lehetségesnek látszik azoknak a technikai eljárásoknak kidolgozása is, amelyek biztosítják az ilyen hirtelen és hosszantartó lehűlések elkerülését.

Az intézet kutatói a nyár folyamán hozzávetőleg félmillió adatot jegyeztek fel. Ezeknek tudományos rendszerezése most folyik az éghajlattani intézetben. Az eddig elért eredmények azonban máris bizonyítják, hogy a kutatás a rizsbetegségek elleni küzdelemben nemzetközileg is jelentős következtetésekre jutott.

Újra megjelenik a délszlávok hetilapja

„Narodne Novine” címen október 3-án jelenik meg a magyarországi délszláv dolgozók új hetilapjának első száma. Csongrád megye területén élő délszláv lakosság nagy örömmel és érdeklődéssel fogadta a hírt, hogy egyévi kényszerű szünet után, bővebb terjedelemben, új formában, új címmel és új célkitűzésekkel ismét megjelenik az anyanyelvén írt sajtó.

A „Narodne Novine” a múlt hibáitól mentesen, eleven programmal, a szervezetség magasabb fokáról indul el, hogy teljesítse hivatását. Pártunk és kormányunk lehetővé tette, hogy a „Narodne Novine” az legyen, aminek lennie kell: a Magyar Népköztársaság, közös ha-

zánk szocialista építésének támogatója, a délszláv olvasók becsületes informátora, a nemzeti kultúra és a nemzeti jogok védelmezője, a fejlődés segítője.

A „Narodne Novine” új szerkesztőgárdája a Délszlávok Demokratikus Szövetségének új vezetésével a legszorosabb együttműködésben, a kormány és a párt megértő támogatásával arra törekszik, hogy az újság és a délszláv családok, munkások, parasztok, értelmiségiek között valóban élő kapcsolatok jöjjenek létre a közélet és kulturális élet minden területén. A lap megindulása örömet és meglepetést keltett délszláv anyanyelvű polgártársaink között.

Örmény művészegyüttés látogat hazánkba

Moszkva (MTI). Október elején örmény művészegyüttés látogat hazánkba. Az 50 tagú együttes énekesei, táncosai, zenészei nemcsak az örmény népzene legerősebb alkotásaival ismertetik majd meg a magyar nézőket, hanem bemutatják a kaukázusi népek dalait, táncait is. A kórus műsorán magyar számok is szerepelnek, köztük Kodály Esti dala. Az örmény együttes egy hónapig szerepel hazánkban, s Budapestén kívül több vidéki városban is tart majd előadást.

Az építők is készülnek a nagy évfordulóra

Az építők szakszervezetének megyei kultúrnevelési bizottsága összeállította a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulójára tervezett ünnepségek rendjét. A szakszervezet szegedi művelődési otthonában október 14-én Szeged város felzárkózásának emlékünnepeként rendezik meg, az ünnepségen a Szegedi Nemzeti Színház művészei is fellépnek. Székely Lajos docens.

A KELITIMPEX fontos és reprezentatív vállalatához új ember érkezett. Megelőző hírforrások alapján a kar-társak úgy érezték, hogy igen rendes és szorgalmas a jövőben munkatárs és kedves is, amely utóbbi vonás főleg a nők előtt szerepelt elsődleges témaként.

A bemutatkozás kissé csalódást okozott. Óvatos Viktor (mert így hívták az illetőt) igen kimért volt és rögtön beletemetkezett munkájába. A nők egy mo-solyt, a férfiak pedig még egy cigarettát sem kaptak tőle, mereven állt az asztalnál egész nap, s tolla rendületlenül szántotta a papírlümböket.

Mikor a vállalatvezető behívta egy kis beszélgetésre — ahogy az

Röviden....

„Nem vagyok én lopós”

A tanácsháza tornyában az óra elütötte az este nyolcat. A Kársz utcai vegyesboltban nagy a forgalom. Tele már a nylon-szatyra a csinos, barna asszonykának. Indul ő is a rával, de a boltajtóhoz, leteszi a paprikát a többihez és a következőket mondja:

— Mama kilép az ajtón. A fiú elmarad mögötte és vissza-vissza pillant az oldalajtóhoz, ahol a ládákban levő fénylő, piros papadicsompaprikákra vetődik a kiszűrődő fény. Aztán hirtelen körülnéz. Pillanat az egész és megmarkol egy paprikát, s anyja után szalad. Büszkélkedve mutatja a zsákmányt, a szeretőre. Az édesanya arca elkomorul. Sejtí, hogy fia milyen formában jutott a paprikához. Már pirongatni készül, ám erre nincs ideje, mert a fiú újból szalad a boltajtóhoz, leteszi a paprikát a többihez és a következőket mondja:

— Nem vagyok én lopós, csak meg akartam mutatni, hogy ügyes vagyok — és győztes hadvezéreként néz a most már nevető anyjára, meg a járőrlőkre.

Hát nem édes? ... Azért kislány ne csinálj sportot az ilyen-után szalad. Büszkélkedve

JELENTKEZZENEK A KÁROSULTAK

Órízbe vette a Városi Rendőrkapitányság Márkus Ilona 23 éves hajadont, aki az ország különböző részén csalásokat és lopásokat követett el olyan módon, hogy kladta magát varrónőnek, ám a neki átadott ruhákat varrás helyett Budapestre értékesítette. Csak azt más módszerrel is folytatta, s ügyfelei előtt úgy mutatkozott be, mint egy neves kultúrsoport még nevesebb tanácsnője, s ilyen minőségben ágyasműket, asztalterítőket, lábbelikeket s egyéb használati cikkeket kért kölcsön. Ezeket szintén elfelejtette visszaadni. Több alkalommal megszálalt illegális szállásadónőként, s eljövetelekor azt vett magához, ami éppen kézhöz akadt: dunahuzatokat, lepedőket, s egyéb tárgyakat. Szegeden, Békéscsabán, Békéscsaba, Budapestén és Gyulán tevékenykedett Márkus Ilona. A Szegedi városi rendőrkapitányság bünyűi osztálya kéri az esetleges károsultakat, akiket hasonló módon becsapott Márkus Ilona, hogy feljelen-tésüket minél előbb tegyék meg.

A CSALÓ ZÜLDSEGARUS

Ifj. Papp Ferenc zöldsegarusításra kapott iparengedélyt, majd ismerősei bizalmába bízta, akiknek átvetette árúkat értékesítésre, az árú eladása után azonban elfelejtett leszámolni. Ilyen módon csapta be többek között Pinter István, Szatymaz 140. szám alatti lakost is, akitől 1340 kg almát vett át, s az egészért lényegtelen összeggel számolt csak el. A többi pénz szintén „elfelejtette” átadni Pinternek. A városi rendőrkapitányság társadalmi tulajdon védelmi osztálya kéri mindazokat, akiket Ifj. Papp hasonló módon becsapott, tegyék meg ellene minél előbb a feljelentést.

— Erősen ittas állapotban leestett kerékpárjáról Tóth József csorvái lakos a mórhalmi úton, majd egy arra haladó motorke-rekpáros átment rajta. Tóth József sérüléseibe belehalt. A vizsgálat megindult, hogy kinek a hibájából történt a halálos baleset.

SZEGEDI SZALÁMI-PAVILON — A „CSONGRÁDI NAPOKON”

Csongrád városa az idei őszben is méltóképpen ünnepli meg a város felszabadulásának évfordulóját. A „Csongrádi napok” keretében rendezett mezőgazdasági kiállításra részt vesz a Szegedi Szalámigyár is egy pavilonnal. Bemutatják a Szalámigyár készítményeit. A kiállítás látogatói a pavilonban vásárolhatnak szalámit, sőt friss hentesárúkat is, mert friss pecsenyét, kolbászt és hurkaféléseket is árúsítanak a szalámigyárik.

— Ötven férőhelyes tehénistálló készül az algólyi Új Elet Termelőszövetkezetben. Az építkezési munkálatok igen előrehaladott állapotban vannak már. A közeli napokban megkezdik a cserepezést ennek a közösség szempontjából igen jelentős gazdasági épületnek.

— Házterheltségi katasztrális hold özi istálló trágyázásról annak számát a szegedi járás községeiből beérkezett jelentések. Igen figyelemre méltó számadat ez, hiszen tudvalevően a járás dolgozó parasztága özi kalászosok alá a korábbi években általában nem trágyázott. Viszont ezt a 6700 katasztrális holdnyi területet nagyjából már bevetették özi kalászosokkal.

— Zákányzék, Üllés, Zsombó és Szatymaz környékén elkezdődött az általános szűrt. Az eddigi mérések alapján az idei szűrtmérésből igen jó bórta lehet számítani. A must cukorkák tartalma általában 18–21 között mozog.

AZ ÚJ EMBER

Új embereknek szókás — volt rá, akkor valahogy kisse elapadt. A szoba reménykedve így... szóval legyen.

Az első értekezleten pont közepén foglalt helyet. Értelmes arc-csal hallgatta a vitát, hozzászólásokat, de értelem most sem látszott az arcán, szólni pedig még véletlenül sem szólt.

A vasárnapi vállalati kiránduláson is részt vett. Általában min-denütt ott volt, semmi olyan választ adott, ilyen csoportos megmozdulást nem hagyott ki, de amolyan „némaság” jelegben.

A katasztrófát a párt- és a megszüntetést is, ha titkárral való találkozá-sak lehetett, mellőzte, sa hozta meg. Ez az és ha mégis kénytelen ember ugyanis rendkí-

vül makacs volt, s nem elégedett meg Óvatos diplomatikus válaszaival és mélyebben firtatta a dolgokat. Egy hirtelen fordulattal az októberi eseményekre terelte a szót, és egyenes kérdést tett fel:

— Mi a véleménye ezekről az időkről? Ekkor Óvatos elvörösödött:

— Szóval... ez ügye... hogyismondjam... nyilvánvaló... majd hirtelen felugrott és ezt mondta: Boc-sán... izé... kedves elv... hogyismondják... ki kell mennem... S ezzel kirohant.

Az eset természetesen mindenki fülébe eljutott. S eutól kezdve min-denki tudta, miért óvatos Óvatos Viktor.

(sigrai)

HUVÓS, SZELES IDŐ

Lengyelország felett lévő ciklon, valamint a Brit-szigetekről nyugatra elterülő anticiklon hatására Nyugat- és Közép-Európát élénk észak- széllel érkező hideg, grönlandi légtömegek árasztják el. Hatásukra a Skandináv-félszigeten, Lengyelországban és a Kárpát-medencében sok helyen esik az eső.

Várható időjárás kedden esik: felhőátvonulások, több helyen eső. Mérsékelt, időnként még élénk észak- és északkeleti szél, az éjszakai lehűlés erősödik, helyenként gyenge talajmenti fagy, a nappali hőmérséklet alig változik.

Várható legmagasabb nappali hőmérséklet kedden 10–13 fok között.

1957. október 1, kedd

MOZI

Szabadság: 6 és 8 órákor: Vagyakozás. — Francia-mexikói film (16 éves felülnek) (október 2-ig).

Vörös Csillag: 6 és 8 órákor: Holnap már késő. — Olasz film (október 2-ig).

Fáklya: Fél 6 és fél 8 órákor: Az áruló jel. — Bolgár film (október 2-ig).

NEMZETI SZÍNHÁZ

Este 7 órákor: Rigoletto. — Berlietzdünet.

KAMARASZÍNHÁZ

Este 7 órákor: Mandragora.

MUZEUM

Fehértő élővilága. Móra Ferenc emlékkiállítás, Szeged és a magyar irodalom 1848-tól napjainkig. Gyermekjátékok egykor és most (Roosevelttől). Nyitva hétfő kivételével mindennap de. 10-től este 18 óráig. Múzeumi Képtár „Horváth Mihály u. 5.) nyitva hétfő kivételével mindennap de. 10 órától du. 14 óráig.

KÖNYVTÁRAK

Somogyi Könyvtár

Központi könyvtárban kölcsönzés hétköznapiakon de. 10–12, és du. 2–6 óráig. Olvasótermi szolgálat hétköznapiakon de. 10-től este 7-ig.

A Járás Könyvtár Széchenyi tér 9. szám alatti helyiségében fel-nőttek részére: hétfőn, szerdán és pénteken, az ifjúság részére: kedden, csütörtökön és szombat-on 10–12, délután 2–6 óráig tart könyvkölcsönzési szolgál-at.

A főkönyvtárak a szokott helyen és időben folytatják kölcsönzési munkájukat.

Egyetemi Könyvtár

Kölcsönzés: hétfőn 14 órától 17 óra 45 percig. Keddtől péntekig 12 órától 17 óra 45 percig, szom-batón 10 órától 12 óra 45 percig. Olvasóterem: nyitva hétfőn 14 órától 19 óra 45 percig, keddtől szombati 10 órától 19 óra 45 percig és vasárnap 9 órától 12 óra 45 percig.

A Juhász Gyula Művelődési Otthon könyvtára.

Mindennap — péntek kivételével — délután 1–6 óráig. Kölcsönzés mindenkinek.

ALLATORVOSI INSPЕКCIÓS SZOLGÁLAT

Szeged város területén Szeptember hó 28-tól október hó 5-ig este 6 órától reggel 6 óráig (vasárnap nappal is) első-ségely és nehézsúlyú esetekre inspekciós dr. Farkas Dezső állami állatorvos. Lakása: Deák Ferenc u. 22 II. em. Telefonszám: 43-17. Az állatorvos kiszállítására a hívó fél köteles gondoskodni.

x Kérjük a Partifürdő terület-használatát és csónakhely bérletét, hogy kabinjaikat, illetve csónak-jait október hó 15-ig elszállítá-si szíveskedjenek, mert ez idő után téli tárolási díjat számí-tunk fel az üszőházaikon tárolt csónakok után is október 15. után felszámítjuk a túli tárolási díjat. Fürdő Vállalat.

Szabad a motorkekpárok vétele

A megyei tanács kereske-delmi osztálya közli, hogy október elsejétől a 225, a 125 köbcentiméteres, valamint a Moped kerékpárok forgalmát felszabadítja, ezentúl a kereskedelem közvetlenül szolgálja ki a vevőket. Felhívja a kereskedelmi osztály a vállalatok figyelmét, hogy októ-ber elsejéig kiadott utalvá-nyokat a beérkezés sorrend-jében elsődlegesen váltásák be. A továbbiakban érkezési, jelentkezési sorrendben szolgálják ki a vevőket.

Nyílt levél

EGY KISIPAROSHOZ

Tisztelt Uram! Mikor Ön, a Móra Fe-renc ipari tanulóiskola munkálati értékezetlen olyan megjegyzéseket intézett szomszédjához, melyek nagyon-nagyon emlékeztettek a kapitalista világ basáskodó mestereinek stílusára — bizonyára nem gondolta, hogy az a zöldballonos fiatalember, aki Ön előtt ül, ebből majd ügyet kerekít.

De szavai feltétlenül pa-pírra kívánczkának. Hogy is mondta? „Majd elmennek csillásnek”, sügta kárörven-dőn, mikor az előadó a gyöngébb teljesítményű ipari tanulóknak problémájáról be-szélt.

Elmennek csillásnak! Nem mintha ez megvetendő fog-lalkozás volna, bár az Ön aj-káról úgy hangzott. De nyil-ván a legjobb mesterek sem kezdték pályafutásukat rögtön marsallbottal a kézben, s nagyon furcsa állásopot, és a meg nem értésnek, a rossz-indulatnak nyilvánvaló jele, a dolgok illetén való felfo-gása.

De mondott Ön mást is. — Figyelemesszünk kétszer, háromszor szép szóval — kérte a munkálatokat az elő-adó. S Ön: „Odakene nek, egyet, aztán mindjárt jobb belátásra tér” — és szívesan-nevetett hozzá, mint aki na-gyon jól mondott.

Tudja mit jelent ez? Azt, hogy abszolút figyelmen kívül hagyja kormányunk in-tézkedéseit, mellyel Önnek és a többi kisiparosnak lehetővé teszi, hogy szabadon mű-ködhessenek. Nem törődik azzal, hogy az ipari tanuló éppen olyan munkásember gyermeke, mint Ön. Mit gon-dol, milyen érzést vált ki egy fiatalemberből, akinek útját kell látnia, — szebbet mint apának látnak — az Ön po-fonja?

S ami a legérdekesebb, fel-szólalásában viszont rendkí-vül humánus hangokat ütött meg. Kérte: ne vonják le a tanulóktól az igazolatlanul mulasztott órák után a pénzt, mert ezzel szüleiket sújtják. Sokkal nagyobb kárt tesz „ha leken egyet”, mintha 30–40 fillértől megfosztja azt a fiatalt. Mert az utóbbi jo-gos, a fegyelmetlenség ki-küszöbölését célozza, és ser-kenti a tanulókat a munkánál oly nélkülözhetetlen pontos-ságra. Míg az Ön pofonja...

Szóval itt nem kell sokat fejtegetni. Nem tudom, hogy a gyakorlatban is átültette-e mondatait — remélem nem. De ilyen „módszerek” csupán hangzatosakkal is igen rossz benyomást keltenek, mert még mindannyiunkban él a múlt inasnyűző, kegyet-len emléke.

Sigrai Gábor